

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 18 października 2019 r.

VII.510.82.2018

**DO PREZESA I CZŁONKÓW
TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ**

Uwagi na piśmie

Rzecznika Praw Obywatelskich

w postępowaniu o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym w sprawie

C-824/18 Krajowa Rada Sądownictwa

1. Działając na podstawie art. 23 akapit drugi Protokołu w sprawie Statutu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz w związku z pismem Sekretariatu TSUE z dnia 14 sierpnia 2019 r. (1124789 PL), które wpłynęło do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 18 sierpnia 2019 r. poprzez system E-Curia, Rzecznik Praw Obywatelskich (RPO) pragnie przedstawić swoje uwagi na piśmie.

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Uwagi dotyczące aktualnej sytuacji prawnej w sprawie będącej przedmiotem pytań prejudycjalnych w sprawie C-824/18
- III. Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie będącej przedmiotem uzupełniającego pytania prejudycjalnego NSA z 26 czerwca 2019 r. (w sprawie C-824/18)
- IV. Proponowane odpowiedzi na pytania zadane przez sąd odsyłający
- V. Spis załączników

I. Wstęp

2. Naczelny Sąd Administracyjny (NSA) skierował do TSUE w sprawie C-824/18 pytania prejudycjalne (postanowieniem z dnia 21.11.2018 r. oraz uzupełniająco postanowieniem z dnia 26.06.2019 r., oba w sprawie o krajowej sygnaturze II GOK 2/18), dotyczące wykładni wskazanych w postanowieniu przepisów prawa Unii Europejskiej, a w szczególności art. 2 w zw. z art. 4 ust. 3 zdanie 3 i art. 6 ust. 1 i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) w związku z art. 47 Karty Praw Podstawowych UE (KPP), ale także w związku z wymienionymi w postanowieniu przepisami dyrektywy 2000/78/WE ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy. NSA w trakcie rozpoznawania toczącej się sprawy, dotyczącej odwołań podmiotów Skarżących od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa (KRS), w których postanowiono nie przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosków o powołanie Skarżących do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, nabrał wątpliwości co do interpretacji przepisów prawa UE. Wykładnia przepisów prawa Unii Europejskiej jest w ocenie NSA niezbędna do wydania rozstrzygnięcia merytorycznego, które to stanowisko RPO popiera.

3. Wniosek NSA z dnia 26 czerwca 2019 r. dotyczy interpretacji, uregulowanej w art. 2 TUE, zasady państwa prawa, której nieodłącznym elementem jest zasada skutecznej ochrony sądowej (art. 19 ust. 1 TUE w zw. z art. 47 KPP UE) oraz wynikająca z niej zasada niezawisłości sędziów i niezależności sądów krajowych będących elementem europejskiego systemu wymiaru sprawiedliwości, stojących na straży praw wynikających nie tylko z prawa krajowego, ale również z prawa UE. Pytania NSA sprowadzają się do konieczności udzielenia odpowiedzi przez TSUE, czy wskazane wyżej przepisy TUE (w szczególności art. 2 TUE i art. 19 ust. 1 TUE), a w związku z nimi również art. 47 KPP oraz inne przepisy prawa UE wymienione w postanowieniu II GOK 2/18,

odnoszące się do zasady państwa prawnego oraz prawa do skutecznego środka prawnego i skutecznej ochrony sądowej, powinny być interpretowane w sposób, z którego wynika zakaz zniweczenia prawa do sądu w zakresie odnoszącym się do kontroli uchwał KRS **poprzez wprowadzenie do porządku prawnego państwa członkowskiego przepisów nakazujących umorzenie toczących się w tym przedmiocie postępowań z mocy prawa, czego skutkiem jest również pozbawienie możliwości sądu ostatniej instancji w rozumieniu art. 267 akapit 3 TFUE (tj. NSA) możliwości skierowania pytania prejudycjalnego do TSUE i uzyskania wyroku zawierającego wiążącą dla sądu krajowego i innych organów państwa wykładnię prawa unijnego.**

4. Powyższe kwestie, postawione przez NSA, należy oceniać w kontekście dodatkowych wątpliwości prawnych, mających bezpośredni związek z zagadnieniem rozpatrywanym przez TSUE w sprawie C-824/18, które to wątpliwości stanowią przedmiot innych spraw zawisłych przed TSUE:

- **w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18, C-625/18** dotyczących Krajowej Rady Sądownictwa, w której jednym z rozważanych problemów jest podniesiona również w pytaniu NSA sprawa nominacji sędziów – członków KRS i wpływu władzy wykonawczej na te nominacje;
- **w połączonych sprawach C-558/18 i C-563/18**, w którym jednym z rozważanych problemów jest kwestia kompetencji sądu krajowego do kierowania pytań prejudycjalnych do TSUE w zakresie niezawisłości sędziowskiej i regulacji odnoszących się do postępowań dyscyplinarnych mających zastosowanie wobec sędziów;
- **w sprawie C-487/19** wniesionej do TSUE przez Sąd Najwyższy, w którym jednym z problemów prawnych jest kwestia niezawisłości, bezstronności i ustanowienia na mocy ustawy sądu, w którym zasiada osoba powołana na urząd sędziego SN z naruszeniem reguł państwa członkowskiego i prawa unijnego;
- **w sprawie C-508/19** wniesionej do TSUE przez Sąd Najwyższy, w której do rozważanych problemów prawnych należy również kwestia powołania sędziego z naruszeniem reguł państwa członkowskiego i naruszenie, w związku z wadliwym powołaniem, prawa do sądu.

5. Rozstrzygnięcie TSUE w ww. sprawach pozostawać będzie w bezpośrednim związku z przedmiotem problemu analizowanego w sprawie C-824/18. **W żadnej jednak ze spraw zawisłych przed Trybunałem Sprawiedliwości UE nie podnoszono jeszcze problemu niezależności sądów jako sądów europejskich w takim zakresie, jakiego dotyczy zakończenie na skutek zmian ustawowych, z mocy prawa, sądowej procedury odwoławczej od uchwały organu (KRS), który przedstawia Prezydentowi RP kandydatury sędziów Sądu Najwyższego (SN).**

II. Uwagi dotyczące aktualnej sytuacji prawnej będącej przedmiotem pytań prejudycjalnych w sprawie C-824/18

6. W związku z przedstawieniem stanu prawnego obowiązującego w dniu zwrócenia się do TSUE przez NSA z 26.06.2019 r. w swoim postanowieniu, RPO pomija te informacje, wyrażając jednocześnie gotowość do odpowiedzi na dodatkowe pytania TSUE w tej materii, gdyby takie się pojawiły. RPO pragnie jednak przedstawić TSUE **nową kwestię, mającą bezpośredni związek z rozpatrywaną sprawą C-824/18**, która to kwestia może mieć wpływ na ustalenie, czy proces nominacji sędziów do sądu krajowego w rozumieniu art. 267 TFUE (Sąd Najwyższy), objętego gwarancjami wynikającymi z zasady skutecznej ochrony sądowej z art. 19 ust. 1 TUE (zob. wyrok C-619/18 *Komisja przeciwko Polsce*, pkt 56), spełnia wymogi dotyczące niezawisłości sędziów w kontekście ich nominacji przez Krajową Radę Sądownictwa.

7. Rzecznik Praw Obywatelskich informuje TSUE o okoliczności, jaką jest **odmowa ujawnienia przez Kancelarię Sejmu RP danych osobowych sędziów zawartych w wykazie sędziów popierających zgłoszenia kandydatów do Krajowej Rady Sądownictwa**. Zagadnienie to pozostaje w bezpośrednim związku z rozpoznawanymi pytaniami prejudycjalnymi wniesionymi przez NSA i może wpłynąć na przebieg postępowania w sprawie C-824/18.

8. Po pierwsze, w dniu 28 czerwca 2019 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną Szefa Kancelarii Sejmu RP od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 sierpnia 2018 r. (sygn. akt: II SA/Wa 484/18), w którym sąd ten uchylił zaskarżoną przez obywatela decyzję Szefa Kancelarii Sejmu RP w części odmawiającej udostępnienia załączników do zgłoszeń kandydatów na członków KRS obejmujących wykazy sędziów popierających zgłoszenia. Na podstawie powyższego wyroku Szef Kancelarii Sejmu RP został zobligowany do ujawnienia list poparcia.

9. Szef Kancelarii Sejmu RP nie ujawnił jednak ww. list poparcia. W dniu 29 lipca 2019 r. Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych (PUODO), mimo prawomocnego wyroku NSA, wydał dwa postanowienia zobowiązujące Kancelarię Sejmu RP do ograniczenia przetwarzania danych osobowych sędziów, zawartych w wykazach sędziów popierających zgłoszenia kandydatów do KRS, poprzez nakazanie powstrzymania się od ich upubliczniania oraz udostępniania w jakiegokolwiek formie innym podmiotom do czasu wydania decyzji kończącej postępowanie w sprawie.

10. W dniu 30 lipca 2019 r. RPO przyłączył się do ww. postępowań przed PUODO wobec Kancelarii Sejmu RP (zob. **załącznik nr 1**). W dniu 16 sierpnia 2019 r. RPO wniósł do PUODO o wstrzymanie w całości wykonania dwóch postanowień Prezesa Urzędu z dnia 29 lipca 2019 r.,

wskazując, że podważają one zasadę związania prawomocnym wyrokiem sądu nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy i inne organy państwowe i powodują, że doszło do sytuacji, w której to organ administracji publicznej *de facto* sprawuje kontrolę działalności sądów administracyjnych i weryfikuje prawomocne orzeczenia sądowe (zob. **załącznik nr 2**). Jednocześnie RPO zaskarżył powyższe postanowienia do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (zob. **załącznik nr 3 i załącznik nr 4**).

11. Postanowieniem z dnia 16 września 2019 r. PUODO odmówił wstrzymania wykonania postanowień. Jednocześnie, grupa posłów na Sejm RP skierowała do Trybunału Konstytucyjnego wniosek, w którym wniosła o stwierdzenie, że art. 11c ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r., poz. 84 ze zm.) rozumiany w ten sposób, że przepis ten nie daje podstaw do odmowy udzielenia informacji publicznej w postaci wykazu sędziów popierających zgłoszenie kandydata na członka KRS wybieranego spośród sędziów jest niezgodny: z wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa; oraz z art. 47 i art. 51 Konstytucji RP. Posłowie wniesli również o udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 29 sierpnia 2018 r. (sygn. akt II SA/W a 484/18).

12. RPO przyłączył się do tego postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (sprawa K 16/19), wnosząc o jego umorzenie oraz o odrzucenie wniosku o zabezpieczenie, ewentualnie o uznanie, iż art. 11c ustawy o KRS nie jest niezgodny ze wskazanymi wzorcami kontroli. RPO wskazał m.in., że przepis art. 11c ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa reguluje tryb postępowania w związku z dokonanymi zgłoszeniami kandydatów do KRS, a nie kompetencje dotyczące rozstrzygnięcia sprawy dostępu do informacji publicznej (zob. **załącznik nr 5**).

13. Z powyższego wynika bezsprzecznie, iż **na podstawie znowelizowanych przepisów ustawy o KRS doszło do zdarzeń, które stwarzają poważne wątpliwości co do niezawisłości tego organu**. Oprócz przedstawianych już wcześniej zarzutów odnośnie do prawidłowości wyboru sędziów – członków KRS przez Sejm RP, pojawiły się nowe zastrzeżenia, które dotyczą odmowy ujawnienia list poparcia dla sędziów - kandydatów do KRS. Konsekwentna odmowa ze strony Szefa Kancelarii Sejmu RP ujawnienia list poparcia i podejmowanie coraz to nowych środków prawnych celem zablokowania możliwości zapoznania się opinii publicznej z tymi listami, rodzi poważne wątpliwości co do rzeczywistych powodów tej decyzji. **W obecnej chwili nie ma więc możliwości obiektywnej weryfikacji tego, czy osoby zasiadające w KRS i powołujące sędziów na stanowiska sędziowskie związane ze stosowaniem prawa Unii Europejskiej (a zatem objęte gwarancjami z art. 19 ust. 1 TUE), zostały wybrane w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami prawa krajowego.**

14. Dodatkowo, należy przypomnieć, że ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. poz. 914) ustawodawca dokonał zmian w art. 44 ust. 1 ustawy o KRS wskazując, że odwołanie od uchwały KRS z powodu sprzeczności z prawem **nie przysługuje w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego SN**. Wyrok TK w sprawie K 12/18 uchylił przepis określający właściwość NSA w sprawach dotyczących odwołań od uchwał KRS, zaś ustawa z 26 kwietnia 2019 r. wyłączyła w ogóle możliwość odwołania od uchwał KRS kandydatom do pełnienia urzędu sędziego SN. **Tym samym w chwili obecnej kandydaci na sędziów SN nie posiadają żadnej, ustawowo gwarantowanej, drogi odwoławczej od uchwał KRS.**

15. RPO pragnie ponownie podkreślić, że ustawodawca, **wprowadzając art. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych do krajowego porządku prawnego przesądził, że postępowania - w sprawach sądowych toczących się przed NSA w wyniku odwołań wniesionych przez kandydatów na sędziów SN – powinny być umorzone *ex lege***, z czym związany jest wniosek Prokuratora Generalnego, który domaga się przed sądem krajowym stwierdzenia takiego umorzenia przed NSA w niniejszej sprawie. Powyższe uregulowanie stanowi nie tylko niedopuszczalną ingerencję władzy ustawodawczej w podstawową kompetencję władzy sądowniczej, jaką jest wymierzanie sprawiedliwości, ale także w konstytucyjne prawo do sądu tych obywateli, którzy są stronami tych postępowań, w tym postępowań będących przedmiotem postępowań w sprawach dotyczących prawa UE, wszczętych przed wejściem w życie ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. W ocenie RPO, przepis nakazujący umorzenie toczącego się postępowania przed sądem krajowym, w tym zakończenie postępowania prejudycjalnego zawisłego przez TSUE, jest również niezgodny z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), gdyż ogranicza ustawowo możliwość sądu krajowego do skierowania pytania prejudycjalnego do TSUE i w konsekwencji uzyskania na nie odpowiedzi koniecznej do wydania orzeczenia, przez co ogranicza skuteczność (*effet utile*) procedury prejudycjalnej (zob. m.in. postanowienie TSUE w sprawie C-8/19 PPU *RH*, pkt 39-43). Równolegle, w punkcie 8 uzasadnienia wyroku TK, w sprawie K 12/18¹, TK wskazał, że uchylenie art. 44 ust. 1a ustawy o KRS w związku z zasadą najwyższej mocy prawnej Konstytucji RP (art. 8 ust. 1 Konstytucji RP) **skutkuje koniecznością zakończenia wszelkich postępowań toczących się na podstawie nieobowiązującego przepisu**. TK nie wskazał jednak w uzasadnieniu do

---

¹ Wyrok ten, wraz z wszystkimi dokumentami złożonymi w tej sprawie, dostępny jest w przeglądarce internetowej pod adresem: <https://ipo.trybunal.gov.pl/ipo/view/sprawa.xhtml?&pokaz=dokumenty&sygnatura=K%2012/18>

wydanego wyroku, że sama procedura odwołania od uchwały KRS w sprawach indywidualnych jest niezgodna z Konstytucją RP, lecz jedynie wyjaśnił, że NSA nie jest właściwy do rozpoznania tego typu sprawy (zob. pkt. 6.2. uzasadnienia wyroku TK w sprawie K 12/18).

16. Zdaniem Rzecznika należy zatem uznać, że ustawodawca, nowelizując po raz kolejny ustawę o KRS, niesłusznie usunął z porządku prawnego możliwość odwołania się od uchwały KRS w sprawie niepowołania na stanowisko sędziego SN, albowiem wystarczającą zmianą byłoby wskazanie sądu właściwego do rozpoznania tych spraw. Takie działania skutkowałyby istnieniem w systemie prawnym normy, która nadal pozwalałaby na wnoszenie odwołań od uchwał KRS w sprawach indywidualnych i jednocześnie w pełni realizowałaby wyrok TK w tym zakresie.

17. Konkludując w tym punkcie, Rzecznik Praw Obywatelskich uważa, że Trybunał Sprawiedliwości UE powinien odpowiedzieć na pytania skierowane przez NSA, w szczególności, wobec opisanych wyżej zdarzeń i zmian w polskim prawie, wywołanych wyrokiem TK w sprawie K 12/18, nowelizacją ustawy o KRS oraz wspomnianym w pytaniu prejudycjalnym NSA wnioskiem Prokuratora Generalnego o umorzenie postępowania zawisłego przed NSA. Wprowadzenie do porządku prawnego przepisu nakazującego umorzenie postępowania zawisłego przed NSA zamyka całkowicie drogę odwoławczą w sprawach indywidualnych, dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego i skutkuje wyłączeniem możliwości kontroli przez sąd przebiegu postępowania kwalifikacyjnego oraz pozbawia NSA prawa do zadania pytania prejudycjalnego, albowiem nakazuje zakończenie postępowania, na gruncie którego NSA wystąpił z takim pytaniem.

III. Stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie będącej przedmiotem uzupełniającego pytania prejudycjalnego NSA z 26 czerwca 2019 r. (w sprawie C-824/18)

18. Przechodząc do stanowiska w sprawie uzupełniającego pytania z 26 czerwca 2019 r., z jakim do TSUE zwrócił się NSA, Rzecznik pragnie przede wszystkim podkreślić związek rozstrzyganej sprawy przed sądem krajowym z prawem UE, uzasadniający konieczność dokonania wykładni wskazanych przez NSA przepisów prawa UE.

19. Jak już zostało wskazane w piśmie Rzecznika z 21 maja 2019 r. (pkt 16-19), problem powoływania sędziów Sądu Najwyższego, którego elementem jest procedura odwoławcza od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa, zawierających wnioski o powołanie konkretnych osób na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, należy do problematyki niezależności sądów w tym przypadku sądu, który jest sądem ostatniej instancji państwa członkowskiego UE (w rozumieniu art. 267 akapit 3 TFUE) i którego rolą jest zapewnienie skutecznej ochrony sądowej m.in.

w dziedzinach objętych zakresem prawa UE. W związku z powyższym procedura odwoławcza od uchwał KRS pozostaje również w ścisłym związku z prawem UE (tj. art. 19 ust. 1 TUE w zw. z art. 47 KPP UE).

20. Polskie sądy wchodzą w skład unijnego wymiaru sprawiedliwości. Z wyroku TSUE w sprawie C-64/16 *Associação Sindical dos Juizes Portugueses (ASJP)* bezsprzecznie wynika, że art. 19 ust. 1 zd. 2 TUE powierza zadanie zapewniania kontroli sądowej w porządku prawnym Unii również sądom krajowym (czyli zarówno sądom powszechnym, sądom administracyjnym, NSA, jak i SN). Sądy te pełnią we współpracy z TSUE wspólne zadania, służące zapewnieniu poszanowania prawa w wykładni i stosowaniu traktatów. Państwa członkowskie UE są zobowiązane ustanowić środki niezbędne do zapewnienia jednostkom poszanowania ich prawa do skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii.

21. W wyroku wydanym w sprawie C-619/18 *Komisja przeciwko Polsce* (pkt 54-58) TSUE podkreślił i wskazał, że Sąd Najwyższy może w określonych wypadkach orzekać o kwestiach związanych ze stosowaniem lub z wykładnią prawa UE oraz że należy on, jako sąd w znaczeniu zdefiniowanym w tym prawie, do polskiego systemu środków odwoławczych „w dziedzinach objętych prawem Unii” w rozumieniu art. 19 ust. 1 akapit drugi TUE, a w związku z tym sąd ten powinien odpowiadać unijnym wymogom zasady skutecznej ochrony sądowej.

22. Zasada ta, w zakresie objętych nią gwarancji niezawisłości i bezstronności sądu krajowego, wymagają istnienia zasad **dotyczących powoływania członków sądów krajowych**, pozwalających wykluczyć, w przekonaniu uczestników postępowania, wszelką uzasadnioną wątpliwość co do niezależności tego organu od czynników zewnętrznych oraz neutralności względem ścierających się przed nim interesów (zob. m.in. wyrok C-216/18 PPU *LM*, pkt 66), a także wyrok w sprawie C-619/18 *Komisja przeciwko Polsce*, pkt 74). Można stąd wnosić, że Skarżący, jako kandydaci do sprawowania urzędu sędziego Sądu Najwyższego i proces ich powoływania do SN, objęci są gwarancjami art 19 ust. 1 TUE, a zatem, że w tym względzie art. 19 ust. 1 TUE w zw. z art. 47 KPP UE, przyznaje im prawa podlegające ochronie w postępowaniu przed sądami krajowymi (zob. szerzej pismo RPO do TSUE z dnia 21 maja 2019 r., pkt 21-22). Innymi słowy, niezapewnienie kandydatom na urząd sędziego SN możliwości odwołania się od uchwał KRS w sprawie powołania/niepowołania na urząd sędziego SN stanowi w istocie pozbawienie ich prawa do skutecznej ochrony prawnej, co narusza art. 19 ust. 1 zd. 2 TUE w zw. z art. 47 KPP UE. Dodatkowo, jak stwierdził TSUE w sprawie C-556/17 *Torubarov*, pkt 56, **art. 47 KPP UE samoistnie, a więc bez konieczności ustanowienia szczegółowych norm w przepisach prawa Unii lub prawa krajowego, przyznaje jednostkom prawo, na które mogą się one bezpośrednio powoływać.**

23. Ponieważ w piśmie z dnia 21 maja 2019 r. Rzecznik Praw Obywatelskich obszernie nakreślił zmiany, jakie zaszły w ustawie o KRS na skutek nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o KRS oraz wskazał, jaki skutek niesie za sobą pozbawienie kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego możliwości odwołania od uchwały KRS o powołaniu/niepowołaniu na to stanowisko, w niniejszym piśmie Rzecznik skupi się na podkreśleniu kilku kwestii dotyczących pozbawienia prawa do odwołania od uchwały KRS, które nie zostały omówione w poprzednim piśmie skierowanym do TSUE.

24. Nowelizacja ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa z dnia 26 kwietnia 2019 r., w odniesieniu do odwołania w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego doprowadziła do stanu, który powoduje bezpośrednie zagrożenie dla niezależności sądownictwa, dla trójpodziału władz, a w konsekwencji - dla prawa do sądu i zasady skutecznej ochrony sądowej, wynikającego zarówno z Konstytucji RP, jak i z przepisów prawa Unii Europejskiej, w tym art. 19 ust. 1 zd. 2 TUE oraz art. 47 KPP. Obecny stan prawny pozbawia kandydatów na urząd sędziego SN prawa do skutecznej procedury odwoławczej, albowiem przepis stanowiący o prawie do odwołania do Naczelnego Sądu Administracyjnego od uchwały KRS w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego został derogowany. Dodatkowo ustawodawca, w art. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o KRS, wskazał, że postępowania w sprawach odwołań od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach indywidualnych dotyczących powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, podlegają umorzeniu *ex lege*. Tym samym, w istocie kandydaci na urząd sędziego SN zostali pozbawieni prawa do odwołania się od uchwały KRS, zaś organ państwowy jakim jest Prokurator Generalny zmierza do zakończenia postępowania toczącego się przed NSA składając wnioski o umorzenie postępowania w tym zakresie. **W obecnym stanie prawnym nie ma więc żadnej możliwości weryfikacji prawidłowości postępowania organów państwa (w tym Krajowej Rady Sądownictwa) w świetle prawa krajowego i prawa UE w odniesieniu do procesu nominacji sędziów Sądu Najwyższego, objętego gwarancjami z art. 19 ust. 1 TUE w zw. z art. 47 KPP UE.**

25. Nie istnieje więc możliwość weryfikacji w świetle zasady skutecznej ochrony sądowej (art. 19 ust. 1 TUE w zw. z art. 47 KPP UE) zasad dotyczących powoływania członków sądu krajowego ostatniej instancji (art. 267 akapit 3 TFUE). Wobec braku kontroli uchwał Krajowej Rady Sądownictwa (a także nominacji sędziego przez Prezydenta RP), proces nominacji w zasadzie jest w pełni dyskrejonalny, nie jest obwarowany jakimkolwiek obiektywnym i weryfikowalnym

kryterium (np. odnośnie do wymogów treści uchwał KRS) i nie może być przedmiotem zaskarżenia przed sądem krajowym.

26. W odniesieniu do procedury przedłużania służby czynnej sędziego TSUE wskazał, że taki organ, jak KRS może przyczynić się co do zasady przyczynić się do obiektywizacji tego procesu, jednak wyłącznie pod warunkiem, że zostaną spełnione określone wymogi, w szczególności że sam ten organ będzie niezależny od władzy ustawodawczej i wykonawczej oraz od organu, któremu ma przedstawić swoją opinię, a także, że taka opinia będzie wydawana na podstawie zarazem obiektywnych i istotnych kryteriów, a ponadto będzie należycie uzasadniona, tak by mogła w obiektywny sposób być pomocna dla tego organu przy podejmowaniu przez niego decyzji (zob. wyrok C-619/18 *Komisja przeciwko Polsce*, pkt 115-116).

27. W przekonaniu RPO, zbliżone kryteria należałoby zastosować w przypadku procesu nominacji kandydatów na urząd sędziego sądu ostatniej instancji w rozumieniu art. 267 akapit 3 TFUE, jakim jest Sąd Najwyższy. By możliwa była weryfikacja kryteriów unijnych w zakresie procesu nominacji sędziów, dodatkowo musi w pewnym momencie procedury nominacyjnej istnieć mechanizm kontroli sądowej. Ponieważ nominowanie sędziów jest prerogatywą Prezydenta RP i w związku z tym akt ten nie podlega kontroli sądowej, jedynym możliwym aktem podlegającym weryfikacji w procesie nominacji sędziów SN, tak jak został on ukształtowany przez polskiego ustawodawcę, powinna być uchwała KRS o przedstawieniu/nieprzedstawieniu Prezydentowi RP kandydatów na sędziów w procesie nominacyjnym.

28. W wyroku w sprawie C-556/17 *Torubarov*, pkt 73 TSUE wskazał, że niezgodne z wymogami wynikającymi z samej natury prawa Unii są wszelkie przepisy obowiązujące w krajowym porządku prawnym oraz wszelkie praktyki ustawodawcze, administracyjne lub sądowe powodujące ograniczenie skuteczności tego prawa [prawa do skutecznego środka prawnego] poprzez odmowę przyznania sądowi, do którego właściwości należy jego zastosowanie, uprawnienia do uczynienia, w momencie stosowania tego prawa, wszystkiego, co niezbędne do odstąpienia od stosowania krajowych przepisów ustawowych mogących stać na przeszkodzie zapewnieniu pełnej skuteczności podlegających bezpośredniemu stosowaniu norm prawa Unii (zob. podobnie wyroki: C-106/77 *Simmenthal*, pkt 22; C-573/17 *Popławski*, pkt 52–62). Nadto, w wyroku w sprawie C-573/17 *Popławski*, pkt 58, TSUE podkreślił, że zgodnie z zasadą pierwszeństwa w razie niemożności dokonania wykładni uregulowania krajowego w sposób zgodny z wymogami określonymi w prawie Unii sąd krajowy, do którego należy w ramach jego kompetencji stosowanie przepisów prawa Unii, zobowiązany jest zapewnić pełną ich skuteczność, w razie konieczności z własnej inicjatywy, nie stosując wszelkich sprzecznych z nimi przepisów prawa krajowego, także późniejszych, bez konieczności żądania lub oczekiwania na uprzednie uchylenie tych przepisów w

drodze ustawodawczej lub w jakimkolwiek innym trybie konstytucyjnym (zob. podobnie wyrok C-378/17 *Minister for Justice and Equality i Commissioner of An Garda Síochána*, pkt 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

29. W tym miejscu należy również zwrócić uwagę na wątpliwości odnośnie do samej Krajowej Rady Sądownictwa, która została ukonstytuowana na podstawie zmienionych przepisów ustawowych. Rzecznik Generalny Evgenii Tanchev w opinii z dnia 27 czerwca 2019 r., wydanej w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18, C-625/18 *Krajowa Rada Sądownictwa* wskazał, że przepisom dotyczącym składu, kadencji i funkcji rad sądownictwa przyświeca nadrzędny cel, jakim jest zapewnienie ich roli strażnika niezawisłości sędziowskiej, a tym samym unikania wywierania wpływu przez organy ustawodawcze i wykonawcze, w szczególności w zakresie powoływania ich członków. Jeżeli taka rada zostanie utworzona, jej niezależność musi być zagwarantowana w wystarczającym stopniu, między innymi poprzez tego rodzaju przepisy. Na podstawie analizy zmian dokonanych w ustawie o Krajowej Radzie Sądownictwa, Rzecznik Generalny doszedł do przekonania, iż KRS nie spełnia tych wymogów na gruncie standardów wypracowanych przez orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPC) oraz TSUE (punkty 118-129, 131-137 opinii).

30. Wobec powyższych konkluzji, Rzecznik Generalny wysnuł wniosek, że Izba Dyscyplinarna SN ustanowiona w okolicznościach przedstawionych przez sądy odsyłające, tj. z naruszeniem procedury, nie spełnia wymogów niezawisłości sędziowskiej (pkt 139 i nast. opinii Rzecznika Generalnego w połączonych sprawach C-585/18, C-624/18, C-625/18). **Tym samym uznać należy, iż skoro istnieją poważne wątpliwości co do sposobu powołania członków KRS, to tym bardziej pozbawienie kandydatów na sędziów SN możliwości odwołania się od uchwał wadliwie powołanej Krajowej Rady Sądownictwa stanowi poważne naruszenie prawa do sądu i prawa do skutecznego środka prawnego.**

31. Rzecznik Praw Obywatelskich podziela argumenty przedstawione przez Naczelnego Sąd Administracyjny w postanowieniu z dnia 26 czerwca 2019 r. w zakresie w jakim NSA wskazuje, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 29 marca 2019 r. o sygn. akt K 12/18 nie zakwestionował konieczności istnienia samej procedury odwołania od uchwały KRS w przedmiocie powołania/niepowołania na stanowisko sędziego SN, lecz jedynie zakwestionował właściwość NSA w tym przedmiocie (pkt. 6.2 wyroku K 12/18). Zatem nie można uznać by w świetle ww. wyroku ustawodawca polski, całkowicie usuwając weryfikację sądową procedury nominacyjnej sędziów SN prawidłowo zastosował się do zaleceń Trybunału Konstytucyjnego.

32. Niemniej jednak, jeśli przyjąć za TK, że właściwym do rozpoznania odwołania od uchwał KRS miałyby być inny sąd, np. Sąd Najwyższy, to należy mieć na względzie to, że izba, która

prawdopodobnie rozpoznawałaby tego typu odwołania - Izba Dyscyplinarna SN - jest również izbą, w skład której wchodzi sędziowie, co do których istnieją wątpliwości co do skuteczności ich powołania na gruncie zastrzeżeń zgłaszanych co do sposobu wyboru członków KRS. Nadto, w skład tej izby wchodzi sędziowie, którzy zostali powołani uchwałą, która jest kwestionowana przed NSA przez kandydatów na sędziów SN (co stanowi przedmiot niniejszej sprawy C-824/18). Tym samym, obecni sędziowie SN rozpatrywali by odwołanie od uchwały, którą to uchwałą zostali powołani na stanowiska sędziowskie. Niewątpliwie zatem doszłoby naruszenia zasady *nemo iudex in causa sua*. Wobec braku regulacji ustawowej otwierającej Skarżącym możliwość wniesienia środka zaskarżenia do SN, tę ścieżkę proceduralną należałoby ponadto uznać za spełniającą wymogi zasady skutecznej ochrony sądowej oraz zasady skuteczności ograniczającej zasadę autonomii proceduralnej państwa członkowskiego, ponieważ uniemożliwia Skarżącym ochronę ich uprawnień wywiedzionych z prawa unijnego.

33. Na obecną chwilę nie istnieje więc w prawie polskim prawo do skutecznego środka prawnego (prawo do odwołania) dla kandydatów ubiegających się o stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. Ustawodawca całkowicie wyeliminował ścieżkę odwoławczą od uchwał KRS w sprawie powołania/niepowołania kandydatów na urząd sędziego SN. Nadto, trzeba mieć na uwadze, iż TK w swoim orzeczeniu nakazał zakończenie wszelkich postępowań sądowych toczonych na podstawie derogowanego przepisu. W ocenie RPO Trybunał Konstytucyjny nie jest jednak władny podejmować żadnych wiążących rozstrzygnięć w zakresie stosowania prawa przez sądy po wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Sąd krajowy zawsze powinien samodzielnie oceniać, czy i w jakim zakresie przepis nadal wywołuje skutki prawne mimo jego derogacji. Sprawy zawisłe przed NSA zostały wniesione na podstawie i w granicach obowiązującego wówczas prawa. Umorzenie tych spraw w związku z wyrokiem TK lub w związku z uchwaloną ustawą skutkuje pozbawieniem stron prawa do sądu w trakcie jego realizacji, ale także stanowi naruszenie art. 267 TFUE, skoro wola ustawodawcy oraz TK jest zakończenie toczących się postępowań *ex lege*, a nie decyzją sądu kierującego pytanie.

34. Zgodnie z art. 19 TUE do sądów krajowych i Trybunału Sprawiedliwości UE należy zapewnienie pełnego stosowania prawa Unii we wszystkich państwach członkowskich, jak również ochrony sądowej praw, jakie podmioty prawa wywodzą z prawa Unii (zob. wyrok C-64/16 *ASJP*, pkt 33). W wyroku w sprawie C-284/16 *Achmea*, pkt 36, TSUE wskazał wyraźnie, że system sędziowski mający na celu zapewnienie spójności i jednolitości charakteru wykładni prawa UE został ustanowiony w traktatach, aby zagwarantować zachowanie szczególnych cech i autonomii porządku prawa Unii. System ten ma na celu zapewnienie spójności i jednolitego charakteru wykładni prawa Unii (zob. też opinia TSUE 2/13 z 18 grudnia 2014 r., pkt 174). Trybunał Sprawiedliwości UE w

wyroku C-284/16 *Achmea*, pkt 37 podkreślił, że kluczowym elementem tak ukształtowanego systemu sądowego jest procedura odesłania prejudycjalnego przewidziana w art. 267 TFUE, która ustanawiając dialog między poszczególnymi sądami, zwłaszcza między Trybunałem a sądami państw członkowskich, ma na celu zapewnienie jednolitej wykładni prawa Unii, umożliwiając tym samym zapewnienie jego spójności, pełnej skuteczności i autonomii oraz wreszcie szczególnego charakteru prawa ustanowionego w traktatach.

35. RPO pragnie przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa TSUE dotyczącego art. 267 TFUE, kompetencja każdego sądu państwa członkowskiego UE do skierowania pytania prejudycjalnego nie może być wyłączona lub ograniczona przez jakiegokolwiek organy czy procedury krajowe. Sądy krajowe mają jak najszersze uprawnienie do wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości UE o wykładnię przepisów prawa Unii wymagających zastosowania z ich strony, przy czym uprawnienie to przekształca się w obowiązek sądów orzekających w ostatniej instancji, z zastrzeżeniem wyjątków sformułowanych w orzecznictwie Trybunału. Przepis prawa krajowego nie może stanąć na przeszkodzie – w zależności od przypadku – skorzystaniu przez sąd krajowy z tego uprawnienia (zob. wyrok C-689/13 *Puligienica Facility Esco SpA*). Podobne stanowisko TSUE prezentował w wielu innych orzeczeniach (zob. np. C-188/10 i C-189/10 *Melki i Abdeli*; C-173/09 *Elchinov*; C-283/16 *M.S.*, czy C-5/14 *Kernkraftwerke*). W wyroku w sprawie C-614/14 *Ognyanov*, pkt 25, TSUE wskazał, że sprzeczne z art. 267 TFUE są takie uregulowania prawa krajowego, które w postępowaniu głównym mogą skutkować powstrzymaniem się przez sąd krajowy od zadania pytań prejudycjalnych TSUE w celu m.in. uniknięcia narażenia się na sankcje dyscyplinarne. Sądy krajowe mają zatem swobodę w wykonywaniu tego uprawnienia na każdym etapie postępowania i wtedy, kiedy uznają to za stosowne.

36. RPO pragnie też dodać, że w orzecznictwie TSUE wyrażano wielokrotnie pogląd, że gdy pytania sądu krajowego dotyczą wykładni prawa wspólnotowego prawa UE, to Trybunał jest co do zasady zobowiązany do wydania orzeczenia (tak m.in. w wyroku w sprawie C-118/08 *Transpartes Urbanos y Servicios Generales*, pkt 23 i nast.). TSUE jest zobowiązany orzec, gdy postawione pytania prejudycjalne dotyczą wykładni prawa Unii Europejskiej (zob. m.in. wyrok C-470/11 *Garkalns*, pkt 17 i przywołane tam orzecznictwo). TSUE może również dokonać ceny istotności pytania dla sprawy krajowej – domniemanie w tej kwestii może zostać obalone wyłącznie przez TSUE (zob. wyrok TSUE w sprawie C-103/08 *Gottwald*, pkt 17 i przywołane tam orzecznictwo).

37. RPO wskazuje na to, że ustawowy nakaz umorzenia postępowania toczącego się przed sądem krajowym, a pośrednio również przed TSUE, nie jest wyodrębnionym i wyizolowanym przypadkiem, a raczej stanowi element systematycznego podejścia władz krajowych mającego

na celu ograniczenie kontaktu niezależnych sądów krajowych z niezależnym Trybunałem Sprawiedliwości w drodze odesłania prejudycjalnego na podstawie art. 267 TFUE.

38. W tym miejscu, należy bowiem zauważyć, że analogiczny przepis nakazujący umorzenie wszczętych i niezakończonych postępowań odwoławczych został również wprowadzony przez art. 4 ustawy z dnia 21 listopada 2018 r. o zmianie ustawy o zmianie ustawy Sądzie Najwyższym (Dz. U. poz. 2507) i dotyczył umorzenia postępowań w sprawach sędziów SN, którzy złożyli odwołanie od decyzji nakazujących im przejście w stan spoczynku oraz postępowań w sprawach o ustalenie istnienia stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego albo sędziego Naczelnego Sądu Administracyjnego w stanie czynnym. Uregulowanie to zostało wprowadzone do polskiego porządku prawnego na skutek wydania przez TSUE postępowania zabezpieczającego w sprawie C-619/18 R. Stało się to w momencie, w którym przed TS zawisłych było kilka spraw na skutek pytań prejudycjalnych Sądu Najwyższego, który rozpatrywał sprawy podlegające wedle ustawodawcy umorzeniu (tak np. połączone sprawy C-585/18, C-624/18, C-625/18 dotyczące statusu Krajowej Rady Sądownictwa).

39. Kolejną okolicznością, która stanowi próbę ograniczenia sądom krajowym możliwości wnoszenia pytań prejudycjalnych do TSUE, jest skierowanie przez Prokuratora Generalnego wniosku do TK o zbadanie zgodności z Konstytucją RP art. 267 TFUE w zakresie, w jakim dopuszcza występowanie przez sąd krajowy z pytaniem prejudycjalnym o wykładnię Traktatów lub o ważność i wykładnię aktów przyjętych przez instytucje, organy lub jednostki organizacyjne Unii, w sprawach dotyczących ustroju, kształtu i organizacji władzy sądowniczej oraz postępowania przed organami władzy sądowniczej państwa członkowskiego UE, z art. 2, art. 7, art. 8 ust. 1 i art. 10 w zw. z art. 95 ust. 1 Konstytucji RP, a także z art. 90 ust. 1, art. 173 i art. 176 ust. 2 Konstytucji RP. Prokurator Generalny stwierdził, że z art. 267 TFUE wywodzone są normy, dające szerokie kompetencje sądowi państwa członkowskiego UE w zakresie wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym, co nie jest do pogodzenia z polską ustawą zasadniczą.

40. RPO przystąpił do tego postępowania przed TK (sygn. akt K 7/18) i wniósł o jego umorzenie z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia (zob. **załącznik nr 6 i załącznik nr 7**). **RPO wskazał, że zarzut Prokuratora Generalnego, jeżeli zostałby uwzględniony, spowoduje, że polskie sądy nie będą miały możliwości kierowania pytań prejudycjalnych związanych z koniecznością zapewnienia efektywnych procedur sądowych służących realizacji prawa UE (jako przykład wystarczy podać chociażby te procedury, które odnoszą się do rozporządzeń UE regulujących zasady wzajemnego uznawania orzeczeń w sprawach cywilnych).** Wreszcie, takie sformułowanie zarzutu może w następnej kolejności prowadzić do stwierdzenia niezgodności z Konstytucją RP również innych proceduralnych przepisów

TFUE, jak chociażby art. 258 TFUE. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich zarzut taki jest oczywiście niedopuszczalny. **Pokazuje on jednak nastawienie władz państwowych do kontaktu sądów krajowych z Trybunałem Sprawiedliwości w trybie prejudycjalnym.** Pokazują to również wszczynane przez Rzeczników Dyscyplinarnych postępowania wyjaśniające (będące wstępnym etapem postępowań dyscyplinarnych) w związku z zadawaniem przez sądy polskie pytań prejudycjalnych. Rzecznik Praw Obywatelskich wskazuje tu na przykładowe postępowania wszczęte po zadaniu pytań prejudycjalnych w połączonych sprawach C-563/18 i C-558/18 wobec sędziów Igora Tulei oraz Ewy Maciejewskiej, a także postępowania wszczętego po zadaniu pytania prejudycjalnego (jeszcze niezarejestrowanego w sekretariacie TSUE) przez sędzię Sądu Okręgowego w Warszawie Annę Bator-Ciesielską. Postępowania te, w przekonaniu RPO, mają na celu wywołanie efektu mrozącego pośród sędziów i mają ich zniechęcić do inicjowania procedury prejudycjalnej.

41. Zdaniem RPO wszystkie powyższe kwestie stanowią bez wątpienia element systemu funkcjonowania i organizacji sądownictwa, co leży w zakresie zastosowania prawa UE (por. chociażby art. 2, art. 19 TUE w zw. z art. 47 KPP UE). Jasno podkreślił to Trybunał Sprawiedliwości UE w wyrokach w sprawie C-64/16 *ASJP*, C-284/16 *Achmea*, czy też C-216/18 *LM*. Sądy krajowe, stosując procedury sądowe, są związane zasadą równoważności i skuteczności w sprawach, w których występuje element związany z prawem UE (por. też wyrok w sprawach połączonych C-392/04 i C-422/04 *Arcor*).

42. Zasada niezależności sądów i niezawisłości sędziów stanowi współcześnie niekwestionowany standard międzynarodowy i konstytucyjny, gdzie podstawowe wymogi w tym zakresie wynikają z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPC) oraz z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Art. 6 EKPC statuuje prawo do rzetelnego procesu sądowego. Rzetelność ta, na gruncie systemowym, wiąże się z rozpoznawaniem spraw indywidualnych przez niezależne i bezstronne sądy, ustanowione ustawą. Niezawisłość i bezstronność implikuje z kolei konieczność odpowiedniego odseparowania władzy sądowniczej od legislatywy i egzekutywy, zarówno w wymiarze strukturalno – organizacyjnym, jak i funkcjonalnym (zob. wyrok z 29 kwietnia 1988 r. *Belilos przeciwko Szwajcarii*, wyrok z 2 sierpnia 2000 r. w sprawie *McGonnell przeciwko Zjednoczonemu Królestwu* albo wyrok z 28 czerwca 1984 r. *Campbell i Fell przeciwko Zjednoczonemu Królestwu i in.*). Kwestia ta nabiera szczególnego znaczenia w świetle wyroku ETPC z 12 marca 2019 r. (skarga nr 26374/18) wydanego w sprawie *Gudmundur Andri Astradsson przeciwko Islandii*. W wyroku tym ETPC uznał, że sprawa osądzona przez sędziego nominowanego na to stanowisko z naruszeniem przepisów krajowych stanowi naruszenie EKPC w zakresie, w jakim gwarantuje ona prawo do rozpatrzenia sprawy przez niezależny sąd.

43. Z tego względu, należy uznać, że istnieje konieczność dokonania wykładni wskazanych w postanowieniu NSA z 26 czerwca 2019 r. przepisów prawa UE przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. RPO zajmuje stanowisko, zgodnie z którym art. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych, wedle którego postępowania – w sprawach sądowych toczących się przed NSA w wyniku odwołań wniesionych przez kandydatów na sędziów SN – powinny być umorzone *ex lege*, jest nie do pogodzenia z wymogami zasady skutecznej ochrony sądowej (art. 19 ust. 1 TUE w związku z art. 47 KPP UE) oraz koniecznością zapewnienia skuteczności (*effet utile*) procedurze prejudycjalnej z art. 267 akapit 3 TFUE, ponieważ uniemożliwia Skarżącym uzyskanie ochrony sądowej dla uprawnień wywiedzionych z prawa unijnego, a sądowi krajowemu udzielenie takiej ochrony we współpracy z TSUE w trybie prejudycjalnym **W związku z tym, sąd krajowy powinien odmówić zastosowania art. 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów administracyjnych zgodnie z zasadą pierwszeństwa prawa unijnego.** Ponadto, w ten sam sposób, należałoby pominąć stanowisko TK wyrażone w sprawie K 12/18 w zakresie, w jakim uzasadnienie wyroku zawiera informację o konieczności umorzenia toczących się przed NSA postępowań, co prowadzi do takich samych skutków, jak wskazano powyżej (uznając stanowisko TK za potencjalne ograniczenie wynikające z praktyki sądowej).

44. Wobec przyjętego przez NSA prospektywnego skutku wyroku TK (derogacja przepisu przyznającego właściwość NSA w sprawach odwołania wniesionego przez kandydatów na sędziów SN miałyby więc skutek na przyszłość, a nie miałyby wpływu na toczące się i zawisłe przed NSA postępowanie – zob. postanowienie NSA z 26 czerwca 2019 r., pkt 7, str. 8), NSA, po pominięciu wskazanego w pkt 43 niniejszego pisma przepisu prawa krajowego, miałyby kompetencję wynikającą z prawa krajowego do rozpatrzenia odwołania wniesionego przez Skarżących. Nawet gdyby uznać, że skutek wyroku TK, wbrew stanowisku NSA, nie ma jedynie skutku prospektywnego, za podstawę do przyznania właściwości NSA w toczącej się sprawie, należałoby uznać bezpośrednio zasadę skutecznej ochrony sądowej (art. 19 ust. 1 TUE, art. 47 KPP UE), która przyznaje jednostkom samodzielnie prawo do sądu i prawo do skutecznego środka ochrony prawnej, a sądowi krajowemu daje kompetencję do udzielenia Skarżącym ochrony w zakresie uprawnień wywiedzionych z prawa UE. Droga sądowa przed NSA, wobec zniesienia jakiegokolwiek drogi sądowej przez ustawodawcę krajowego, byłaby bowiem jedyną procedurą sądową umożliwiającą Skarżącym, jako kandydatom na sędziów, uzyskanie obiektywnej kontroli prawidłowości przeprowadzenia procedury nominacji sędziowskich do Sądu Najwyższego, jako sądu ostatniej instancji w rozumieniu art. 267 akapit 3 TFUE objętego gwarancjami wynikającymi z art. 19 ust. 1 TUE oraz art. 47 KPP UE.

IV. Proponowane odpowiedzi na pytania zadane przez sąd odsyłający

45. Rzecznik Praw Obywatelskich proponuje zatem, by na pytania prejudycjalne NSA Trybunał Sprawiedliwości UE odpowiedział pozytywnie, uwzględniając przy tym wyroki we wspomnianych w niniejszym piśmie innych toczących się przed TSUE postępowaniach prejudycjalnych, które mogą zapaść w niektórych sprawach, zanim dojdzie do rozstrzygnięcia w sprawie C-824/18.

V. Spis załączników

1. Pismo RPO w sprawie zgłoszenia udziału w postępowaniach administracyjnych prowadzonych wobec Kancelarii Sejmu z 30 lipca 2019 r. w sprawie o sygnaturze VII.6060.35.2019.AG [powołane w pkt 10 pisma procesowego]
2. Pismo RPO do Prezesa UODO o wstrzymanie wykonania dwóch postanowień Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z dnia 29 lipca 2019 r. (ZSPU.440.707.2019.AZ.I oraz ZSPU.440.555.2019.AZ.I) z 16 sierpnia 2019 r. w sprawie o sygnaturze VII.6060.35.2019.AG [powołane w pkt 10 pisma procesowego]
3. Skarga RPO do WSA na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z 29 lipca 2019 r. ZSPU.440.707.2019.AZ.I z 16 sierpnia 2019 r. w sprawie o sygnaturze VII.6060.35.2019.AG [powołana w pkt 10 pisma procesowego]
4. Skarga RPO do WSA na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych z 29 lipca 2019 r. ZSPU.440.555.2019.AZ.I z 16 sierpnia 2019 r. w sprawie o sygnaturze VII.6060.35.2019.AG [powołana w pkt 10 pisma procesowego]
5. Pismo RPO o przystąpieniu do postępowania przed TK w sprawie K 16/19 z 9 września 2019 r. w sprawie o sygnaturze VII.6060.43.2019 [powołane w pkt 12 pisma procesowego]
6. Pismo RPO o przystąpieniu do postępowania przed TK w sprawie K 7/18 z 27 września 2018 r. w sprawie o sygnaturze VII.510.52.2018 [powołane w pkt 40 pisma procesowego]
7. Stanowisko RPO w związku z rozszerzeniem wniosku Prokuratora Generalnego w postępowaniu przed TK w sprawie K 7/18 z 22 listopada 2018 r. w sprawie o sygnaturze VII.510.52.2018 [powołane w pkt 40 pisma procesowego]